

Організаційно-педагогічні умови ефективності фізичного виховання студентів спеціального відділення

Постановка проблеми. Система фізичного виховання студентів, що мають відхилення в стані здоров'я та низький фізичний розвиток повинна бути оздоровчою за сутністю, змістом і характером. Основне місце в цьому процесі повинні відігравати освітньо-виховні, здоров'язбережувальні та здоров'яформуючі технології навчання.

Першорядним завданням інноваційних технологій у зміцненні здоров'я студентів повинні стати ліквідація залишкових явищ після захворювання, усунення функціональних відхилень і недоліків фізичного розвитку та покращення рівня фізичної підготовленості.

На сучасному етапі система фізичного виховання у вишах нашої країни не може повністю подолати дефіцит рухової активності студентів, забезпечити ефективне відновлення, збереження та зміцнення стану здоров'я. Встановлено, що протягом терміну навчання у ВНЗ чисельність спеціальної медичної групи знаходиться в межах від 5,4 до 35,5% [2,3,4]. За останні роки суттєво збільшується кількість студентів віднесених до спеціальної медичної групи. Встановилася чітка тенденція, що спеціальну медичну групу більше складають жінки ніж чоловіки. Так у Житомирському НАЕУ спеціальну медичну групу складало 30,7 % чоловіків і 69,3% жінок [3].

Серед першокурсників спеціального відділення дівчата відрізняються низьким станом фізичної підготовленості та мають недостатній рівень фізкультурних інтересів. На їх поведінку негативно впливає багаторічна практика ухилення від занять з фізичного виховання як у школі так і у сім'ї. Окрім особистого ставлення самих студентів до свого здоров'я, на нього впливають ще й умови місця їх попереднього проживання [1].

Існує ще одна проблема, до спеціальної медичної групи часто потрапляють особи, які цілком могли б займатись в підготовчій чи навіть в основній групі. Перестрашування приносить чималу шкоду здоров'ю студентів, які гостро потребують іноді більшої рухової активності для повноцінного фізичного розвитку.

Розв'язати проблему поліпшення фізичного стану студентів спеціального навчального відділення лише суто медичними засобами неможливо – потрібні педагогічні, психологічні засоби і взагалі зміна способу життя.

Отримані результати дослідження. Мета дослідження спрямована на вивчення стану фізичного виховання студентів спеціального навчального відділення і формування на цій основі системи організаційно-педагогічних умов для впровадження інноваційних педагогічних технологій ефективної фізкультурно-оздоровчої діяльності у навчальному процесі. Об'єктом дослідження були студенти спеціальної медичної групи Житомирського національного агроекологічного університету.

Результати медичних обстежень та аналіз захворюваності студентів виявив що досить поширеними є хвороби кровотворних органів, крові, системи кровообігу, хвороби опорно-рухового апарату, сечостатевої і ендокринної системи, зору, шлункового тракту, органів дихання тощо (табл.). Серед захворювань дихання найбільше зустрічаються: хронічний бронхіт, пневмонія, бронхіальна астма.

Структура захворюваності студентів за період навчання у виші фактичного не змінюється, що також підтверджується даними інших досліджень.

Загальна динаміка захворюваності серед чоловіків і жінок має свої особливості. Якщо у чоловіків на II курсі захворюваність знизилась з 32,4 до 24,1%, то у жінок, навпаки, вона зросла з 67,6 до 75,9%. Виявлені також відмінності на III та IV курсах. Існує суттєва різниця у динаміці захворювань у студентів з різних регіонів, котрі навчаються в університеті. Порівняння

захворюваності з іншими навчальними закладами має також свої відмінності, що вказує на неоднакову організацію навчального процесу (раціональність розкладу, позааудиторна самостійна робота, вплив зовнішнього середовища, якість навчальних приміщень тощо).

Структура захворюваності студентів спеціального відділенні (n=681, 209-чол., 472-жін.; в %)

Захворювання	Стать	Рік навчання				Всього
		I	II	III	IV	
Системи кровообігу, крові, кровотворних органів	чол.	45,5	43,7	28,9	8,3	37,2
	жін.	34,1	35,9	32,8	20,0	33,1
Опорно-рухового апарату	чол.	10,6	18,3	14,5	16,7	14,5
	жін.	17,4	11,6	8,6	11,1	12,5
Сечостатевої і ендокринної систем	чол.	12,1	10,9	14,5	-	12,1
	жін.	11,6	9,2	12,9	22,3	12,1
Зору	чол.	4,5	3,6	6,6	25,0	6,3
	жін.	8,7	10,4	4,3	4,4	7,8
Шлунково-кишкового тракту	чол.	4,6	1,8	9,2	8,3	5,8
	жін.	2,9	7,5	10,4	17,8	7,8
Дихальної системи та органів дихання	чол.	1,5	3,6	9,2	16,7	4,8
	жін.	5,1	6,9	9,5	2,2	6,6
Нервової системи і органів чуття	чол.	6,1	3,6	2,6	16,7	4,8
	жін.	8,7	4,0	7,7	4,4	6,4
Вроджені аномалії	чол.	4,5	-	1,3	-	1,9
	жін.	0,7	0,6	-	-	0,4
Інші	чол.	10,6	14,5	13,2	8,3	12,6
	жін.	10,8	13,9	13,8	17,8	13,3
Всього	чол.	32,4	24,1	39,6	21,1	30,7
	жін.	67,6	75,9	60,4	78,9	69,3

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямку. Широкий діапазон захворювань, кількісні та якісні їх особливості в різних ВНЗ вимагають від кафедр фізичного виховання розробки інноваційних методик фізичного виховання, побудованих на принципі адекватного фізичного навантаження, яке відповідає рівню здоров'я, особливостям захворювання та інтересам студентів спеціального навчального відділення.

Стан здоров'я та різні захворювання студентів вимагають використання спеціально-оздоровчих фізичних вправ динамічно-циклічного характеру. Фізичні навантаження повинні викликати малу і помірну фізіологічну реакцію. Програма фізичного виховання для студентів спеціальної медичної групи повинна базуватися на збагаченні студента фундаментальними знаннями в галузі біології та фізіології, фізіології спорту, валеології на встановленні причинно-наслідкових залежностей між звичайною руховою активністю, розумовою працездатністю і здоров'ям.

Реалізація здоров'язбережувальних технологій, які формують здоровий спосіб життя студентів, зміцнюють здоров'я, спираються на комплексний підхід до створення освітньо-виховного середовища у ВНЗ. Результати фізичного виховання студентів залежать не тільки від матеріально-технічного і

методичного забезпечення навчального процесу, а й від реалізації освітньо-виховних, здоров'язбережувальних і здоров'яформуючих технологій навчально-виховного процесу.

Література

1. Шкреттій Ю.М. Перспективи удосконалення діючої в Україні системи фізичної культури і спорту / Ю.М. Шкреттій // Теорія і методика фізичного виховання / Наук.-метод. журнал – №2. – 2004. – Донецький НУ. – С. 54–61.
2. Бондар І.Р. Фізичне виховання студентів з низьким рівнем підготовленості: Автореф. дис....канд. наук з фіз.вих. і спорту / І.Р. Бондар. – Луцьк ВДУ ім. Л. Українки, 2000 – 19 с.
3. Грибан Г.П. Життєдіяльність та рухова активність студентів / Г.П. Грибан – Житомир: Вид-во Рута, 2009. – 594 с.
4. Грибан Г.П., Кутек Т.Б. Аналіз стану здоров'я студентів вищих навчальних закладів / Г.П. Грибан, Т.Б. Кутек // Спортивний вісник Придністров'я. наук.-теорет. журнал Дніпропетров. держ. ін-ту фіз. кул. і спорту. – №7. – 2004. – С. 130–132.